

28η Οκτωβρίου 1940: Το χρονικό μιας Εποποιίας

Ευάγγελος Μαυρογόνατος
Απόστρατος Αξιωματικός του Στρατού Ξηράς
Αρθρογράφος - Ιστορικός Ερευνητής

Συμπληρώνονται φέτος 80 χρόνια από το πικρό εκείνο χάραμα της 28ης Οκτωβρίου του 1940, όταν οι σειρήνες με το τρομακτικό ουρλιαχτό τους ανακοίνωναν στο Πανελλήνιο ότι η φασιστική Ιταλία με έγγραφο τελεσιγραφικό ζητούσε από τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Ι. Μεταξά να της παραχωρήσει τμήματα του εδάφους της.

Ας δούμε όμως συνοπτικά το χρονικό εκείνης της εποποιίας, που τα παιδιά της πατρίδας μας, συνεπή με την ιστορία του έθνους, ανάμεσα σε χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες, με το χαμόγελο στα χείλη, τραγουδώντας, ρίχνονται στο πανηγύρι του πολέμου με ασυγκράτητο ενθουσιασμό.

Ούτε ο βαρύς χειμώνας, ούτε η δύναμη του ισχυρού αντιπάλου, ούτε κι αυτός ο θάνατος ακόμα ανακόπτουν την ορμή τους.

1933-1934

Μαύρα σύννεφα καλύπτουν την Ευρώπη. Η φασιστική δικτατορία του Μουσολίνι στην Ιταλία έχει ήδη αντικαταστήσει το δημοκρατικό πολίτευμα. Η οικονομική κρίση οδηγεί σε απελπισία εκατομμύρια ανθρώπων.

Στη Γερμανία, ο αγκυλωτός σταυρός παίρνει την εξουσία. Ο Χίτλερ, ανακηρύσσει το «Τρίτο Ράιχ», μια νέα αυτοκρατορική Γερμανία. Όλα τα πολιτικά κόμματα, εκτός του ναζιστικού, τίθενται εκτός νόμου. Η βία και η τρομοκρατία είναι κοινές μέθοδοι.

Οι μελανοχίτωνες στην Ιταλία και τα τάγματα εφόδου (απ' όπου θα προκύψουν αργότερα τα Ες-Ες) στη Γερμανία, τρομοκρατούν προπηλακίζουν, δέρνουν ή και δολοφονούν αθώους πολίτες αν τυχόν δεν χαιρετίσουν τα φασιστικά σύμβολα.

Η εκπαίδευση, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα γράμματα και οι τέχνες ασφυκτιούν κάτω από τη μπότα των ολοκληρωτικών αυτών καθεστώτων. Οι διανοούμενοι που δεν συμφωνούν αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη Γερμανία. Ένας νέος μεσαίωνας απειλεί τον κόσμο με το σκοταδιστικό του πέπλο.

Στην Κεντρική Ευρώπη, στα Βαλκάνια και τη Ν. Αμερική τα δημοκρατικά πολιτεύματα αντικαθίστανται από φασιστικά καθεστώτα.

1939-1940

Τα σύννεφα του πολέμου πυκνώνουν. Ο Χίτλερ έχει ήδη προσαρτήσει την Αυστρία, τη Ρηνανία, καθώς και Τσεχοσλοβακικά εδάφη.

Η Ιαπωνία έχει ήδη εμπλακεί σε πόλεμο με την Κίνα.

Ο Μουσολίνι καταλαμβάνει την Αλβανία.

Κατόπιν ο Χίτλερ εισβάλλει στην Πολωνία ταυτόχρονα με τους Σοβιετικούς.

Η Γαλλία και η Αγγλία, κηρύσσουν τον πόλεμο στη Γερμανία.

Η Δανία, η Νορβηγία, το Βέλγιο, η Ολλανδία και η Γαλλία καταλαμβάνονται διαδοχικά.

Η Αγγλία που μένει μόνη της, βομβαρδίζεται ανηλεώς αλλά και βομβαρδίζει αποτελεσματικά τη Γερμανία.

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος είναι ήδη ζοφερή πραγματικότητα.

Μετά την κατάληψη της Αλβανίας, η Ιταλία δείχνει τα δόντια της στην Ελλάδα.

Η πρώτη πρόκληση έρχεται τον Δεκαπενταύγουστο του 1940, στην Τήνο, όταν торπιλίζεται απροειδοποίητα, την ώρα της μεγάλης γιορτής, η φρεγάτα «Έλλη».

Όλοι γνωρίζουν πως πίσω από αυτή την ανανδρη πράξη κρύβεται ο Μουσολίνι.

Στις 28 Οκτωβρίου του 1940 η Ιταλία στέλνει τηλεσίγραφο με το οποίο ζητά να περάσουν ελεύθερα τα ιταλικά στρατεύματα από το Ελληνικό έδαφος.

Η ελληνική ουδετερότητα, την οποία επιθυμούσαν ο Μεταξάς, οι Άγγλοι και οι Γερμανοί, γίνεται αδύνατη ποια. Έτσι ο Ιωάννης Μεταξάς, απορρίπτει το τηλεσίγραφο.

Ο ελληνικός λαός βροντοφωνάζει: ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΦΑΣΙΣΜΟ, ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΝΑΖΙΣΜΟ.

Το πρωί της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 ο λαός είναι στο πόδι. Το ξεκίνημα για τον πόλεμο μοιάζει με πανηγύρι. Οι γυναίκες και οι manάδες αποχαιρετούν τους φαντάρους που φεύγουν για το μέτωπο με χαμόγελα και αυτοί ανταποδίδουν το ίδιο. Είναι χαρούμενοι γιατί θα υπερασπιστούν την ελευθερία της πατρίδας τους, αλλά και την ελευθερία όλου του κόσμου από το καρκίνωμα του φασισμού.

Ο Άγγελος Τερζάκης γράφει στην «Ελληνική Εποποιία»:

«Ήταν η ώρα έξι όταν οι σειρήνες της αντιαεροπορικής άμυνας ξύπνησαν την πολιτεία... Οι άνθρωποι ξυπνούσαν ξαφνιασμένοι, ρωτούσαν τους πρώτους διαβάτες. Ένα βουητό ανέβαινε λίγο-λίγο από γύρω. Από μακριά τα πρώτα ομαδικά βήματα πάφλασαν στην άσφαλο. Μάτια υψώνονταν στον ουρανό, έψαχναν.

Όμως σ' όλη αυτή την κίνηση που άρχιζε και πύκνωνε σε μικρές συντροφίες, σε ομάδες που ξεκινούσαν για το κέντρο, δεν ξεχώριζες ταραχή ή αγωνία. Μια διάθεση ευφορίας, κέφι ανάλαφρο, αλλόκοτο, ξεσήκωνε τις ψυχές, πρωινό αγέρι που κομπώνει το πανί. Στα μάτια των ανθρώπων αντικρίζονταν, έφεγγε ένα χαρούμενο ξάφνιασμα, σάμπως όλος αυτός ο κόσμος να μάθαινε ξαφνικά πως έχει μέσα του κρυμμένα νιάτα».

Η εποποιία του πολέμου των Ελλήνων ενάντια στους Ιταλούς στα βουνά της Πίνδου και στην Αλβανία, κράτησε 160 ημέρες και ήταν ένας πόλεμος δίκαιος και νικηφόρος.

Ήταν ημέρες νίκης, χαράς, δόξας. Όλοι βοηθάνε στον πόλεμο. Οι φαντάροι που πολεμούν γενναία, οι γυναίκες της Πίνδου που μεταφέρουν πυρομαχικά στο μέτωπο του πολέμου, οι μανάδες που αποχαιρετώντας τα παιδιά τους τα προσταάζουν να νικήσουν.

Οι διανοούμενοι και οι καλλιτέχνες που βρίσκονται στα μετόπισθεν βοηθούν και αυτοί εμπυχώνοντας τον λαό. Επιθεώρηση, γελοιογραφίες, τραγούδια, διαμαρτυρίες, όλα επιστρατεύονται.

Ο απόηχος των τραγουδιών της Σοφίας Βέμπο φθάνει ως το μέτωπο του πολέμου.

Δεν είναι όμως ένας εύκολος πόλεμος. Ο πιο δύσκολος εχθρός είναι η πείνα και το κρύο. Τα πόδια των πολεμιστών γεμίζουν χιονίστρες, πολλοί ακρωτηριάζονται.

Ο ποιητής μας Οδυσσέας Ελύτης, φαντάρος στο Αλβανικό μέτωπο, περιγράφει στο «Άξιον Εστί» την πορεία προς το μέτωπο:

«Νύχτα πάνω στη νύχτα βαδίζαμε ασταμάτητα, ένας πίσω από τον άλλο, ίδια τυφλοί. Με κόπο ξεκολλώντας το ποδάρι από τη λάσπη, όπου φορές εκαταβούλιαζε ίσαμε το γόνατο. Επειδή το πιο συχνά ψιχάλιζε στους δρόμους έξω, καθώς μες στην ψυχή μας. Και τις λίγες φορές όπου κάναμε στάση να ξεκουραστούμε, μήτε που αλλάζαμε κουβέντα, μονάχα σοβαροί και αμίλητοι. Φέγγοντας μ' ένα μικρό δαδί, μία-μία εμοιραζόμασταν τη σταφίδα. Ή φορές πάλι σαν ήταν βολετό, λύναμε βιαστικά τα ρούχα μας και ξυνόμασταν με λύσσα ώρες πολλές, όσο να τρέξουν αίματα. Τι μας είχε ανέβει η ψείρα ως το λαιμό, κι ήταν αυτό πιο κι απ' την κούραση ανυπόφεργο. Τέλος κάποτε ακουγότανε στα σκοτεινά η σφυρίχτρα, σημάδι ότι κινούσαμε, και πάλι σαν τα ζα τραβούσαμε μπροστά να κερδίσουμε δρόμο, πριχού ξημερώσει και μας βάλουνε στόχο τ' αεροπλάνα. Επειδή ο Θεός δεν κάτεχε από στόχους ή τέτοια, κι όπως το 'χει συνήθειό του στην ίδια πάντοτε ώρα ξημέρωνε το φως.

Τότες, χωμένοι μες στις ρεματιές, γέρναμε το κεφάλι από το μέρος το βαρύ, όπου δε βγαίνουνε όνειρα. Και τα πουλιά μας θύμωναν, που δε δίναμε τάχα σημασία στα λόγια τους – ίσως και που ασκημίζαμε χωρίς αιτία την πλάση».

Οι στρατιώτες αυτοί, οι παγωμένοι από το κρύο, πεινασμένοι, φειριασμένοι, ακρωτηριασμένοι, με μοναδικό μεταφορικό μέσο τα πόδια τους και κάποια γαϊδουράκια για τα χρειαζούμενα στον πόλεμο, αυτοί οι “άγνωστοι - γνωστοί”, τίμησαν τη σημαία που κρατούσαν όσο λίγοι. Και μαζί μ' αυτούς και όλος ο λαός που ολόψυχα τους στήριξε με κάθε τρόπο.

Ο ελληνικός στρατός όχι μόνο διώχνει τους Ιταλούς από το ελληνικό έδαφος αλλά και προελαύνει μέσα στο Αλβανικό έδαφος απωθώντας τους περισσότερο από 60 χιλιόμετρα από τα ελληνικά σύνορα.

Ταυτόχρονα, η ελληνική αεροπορία με μονάχα 115 αεροπλάνα και το ναυτικό, άξιο της παράδοσης, εκτελούν απaráμιλλα το καθήκον τους.

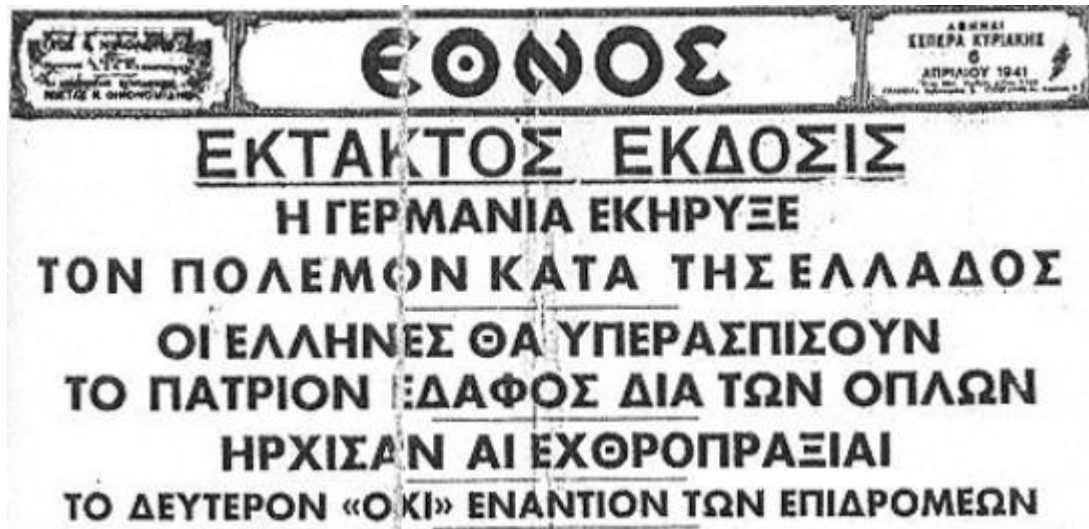
Οι ελληνικές επιτυχίες στην Αλβανία είναι και η πρώτη νίκη των συμμάχων, την ώρα που ο εχθρός φαινόταν πανίσχυρος. Ενθαρρύνονται έτσι και οι άλλοι λαοί, ενώ καταστρέφεται το γόητρο του Μουσολίνι.

Ο διανοούμενος Γάλλος Αντρέ Ζιντ γράφει σε επιστολή του:

«.....Γενναίε Ελληνικέ λαέ! Καταλαβαίνετε τι είσαστε για μας σήμερα; Για πολλούς φοβερούς μήνες δεν είχαμε γνωρίσει παρά χρεοκοπίες, πικρίες, το γκρέμισμα των αιτιών της περηφάνιας μας και των ελπίδων μας.... και ξαφνικά, σαν από το βάθος ενός πάρα πολύ αγαπητού παρελθόντος, η φωνή σας η πολυαγαπημένη υψώνεται και κυριαρχεί αμέσως στους συγκεχυμένους θορύβους της κόλασης.... Αντιπροσωπεύετε για μας το θρίαμβο της παλικαρίσιας αρετής, της πραγματικής αξίας, εκείνης των ολιγάριθμων. Και τι ευγνωμοσύνη αισθάνονται για σας, γιατί ξαναδώσατε σ' ολόκληρη την ανθρωπότητα εμπιστοσύνη, θαυμασμό, αγάπη κι ελπίδα στον άνθρωπο.»

6 Απριλίου 1941

Η Γερμανία χτυπά την Ελλάδα. Ο ελληνικός στρατός, μετά από ηρωική αντίσταση αναγκάζεται να υποκύψει στη συντριπτική υπεροπλία των Γερμανών. Η στρατιωτική ηγεσία συνθηκολογεί μετά από 18 ημέρες. Η αντίσταση όμως στην Κρήτη κρατά ακόμα ως τον Μάιο του 1941 και προκαλεί την καταστροφή εκλεκτών γερμανικών δυνάμεων. Καθυστερεί έτσι η επίθεση του Χίτλερ κατά της Σοβιετικής Ένωσης, πράγμα που συνέβαλε κατά πολύ στη νίκη των Σοβιετικών.

27 Απριλίου 1941

Οι Γερμανοί εισέρχονται στην Πρωτεύουσα. Παρελαίνουν στους έρημους δρόμους κάτω από τα αδιάφορα βλέμματα ελάχιστων διαβατών. Η κατοχή έχει αρχίσει.

Μετά την κατάληψη και της Κρήτης, η Ελλάδα διαμελίζεται ανάμεσα στους Γερμανούς, τους Ιταλούς και τους Βουλγάρους.

Οι κατακτητές, και ιδίως οι Γερμανοί και οι Βούλγαροι, όχι μόνο συντηρούνται από την ελληνική παραγωγή αλλά υποχρεώνουν την Ελλάδα να καταβάλει και μεγάλα χρηματικά ποσά για τον ίδιο λόγο.

Ληηλατείται ολόκληρη η γεωργική παραγωγή, τα αγαθά και ο φυσικός πλούτος της χώρας. Δεσμεύονται όλα τα εμπορεύματα που υπάρχουν σε αποθήκες. Η προμήθεια τροφίμων και όλων των ειδών πρώτης ανάγκης γίνεται προβληματική για τον ελληνικό λαό από την πρώτη στιγμή. Η μεγάλη πείνα έχει αρχίσει. Το χρήμα χάνει την αξία του. Την ίδια στιγμή που η πείνα θερίζει, μερικοί, ανάξιοι να ονομάζονται άνθρωποι, κερδίζουν από το εμπόριο τροφίμων στη μαύρη αγορά. 300.000 άνθρωποι πεθαίνουν τον τρομερό χειμώνα του '41-'42 στην Ελλάδα.

Ο λογοτέχνης Ασημάκης Πανσέληνος περιγράφει:

«Χειμώνας του '41 με '42. Τώρα πεινώ και φοβάμαι. Η Αθήνα ρημάζει μέρα με τη μέρα. Οι δρόμοι είναι γεμάτοι σκουπίδια. Οι άνθρωποι ζαρώνουν και τρέχουν να ζεσταθούν. Πολλοί φορούν τις ρόμπες τους για πανωφόρια. Κάποιο είναι τυλιγμένοι τσουβάλια και εφημερίδες. Κόπηκε και το ηλεκτρικό ρεύμα κατόπιν από το ψωμί. ... Αν προχωρούσες από την Ομόνοια στο Σύνταγμα σε πεντέξι σημεία θα συναντούσες κόσμο γύρω από σωριασμένους στο δρόμο. Μπουλούκια παιδιά ζητιάνευαν στους δρόμους και αρπούσαν ό,τι βρίσκαν που να μασιέται. Πολλά βλέπουν το ενδιαφέρον που προκαλούν οι πεσμένοι, ξαπλώνουν και κείνα στο πεζοδρόμιο, το ένα πλάι στο άλλο, κι εκεί ξεχνιούνται κι αρχίζουν να παίζουν. Κάποτε ο θάνατος τα μαζεύει ευχαριστημένα. Είδαμε στην πλατεία Κλαυθμώνος ένα τσούρμο παιδάκια μισόγυμνα κι ένας μαντράχαλος 25 χρονών σα χασές άσπρος από την πείνα, ο αρχηγός τους. Τα παιδάκια ληηλατούσαν τους σκουπιδοτενεκέδες από τα γύρω εστιατόρια των «των Αθηνών» και του «Αβέρωφ» που τρώγαν οι Γερμανοί.»

Ακόμα μια μαρτυρία¹:

Πεινώ.

Κατοχή. Στις γωνιές των δρόμων οι ντενεκέδες με τα σκουπίδια περιμένουν όχι το αυτοκίνητο ή μάλλον το κάρο να τους αδειάσει. Περιμένουν τους πεινασμένους ανθρώπους να ψάξουν μέσα να βρουν κάτι φαγώσιμο: λεμονόκουπα, φύλλα κρεμμυδιού... [...] Τα μπακάλικα άδεια. Το μόνο που βρίσκαμε ήταν μουστάρδα. Ο κυρ Βαγγέλης -ο παντοπώλης μας- διερωτάται πώς αγοράζουμε όλο μουστάρδα... Μια μέρα του έλυσα την απορία αυτή: "Σπουδαίο φαγητό" του λέω... Η λέξη "πεινώ" αντηχούσε συνεχώς στ' αυτιά μας. Παιδιά γύριζαν σκελετωμένα, ωχρά, σύρριζα στο πεζοδρόμιο και φώναζαν "πεινώ" για να τ' ακούσουν οι ένοικοι των ισογείων σπιτιών να συγκινηθούν και να τους δώσουν κάτι, αν είχαν. [...] Κάποτε μας έδιναν με δελτίο λίγο ψωμί οι φούρνοι. Ήταν από σκουπόσπορο. Αν το κρατούσες στα χέρια να πας στο σπίτι, κάποιοι σου τ' αρπούσε χωρίς ντροπή...

---

¹ (Εφη Μελέκου, στο: Χατζηπατέρα-Φαφαλιού, Μαρτυρίες 40-44, β' έκδοση, Αθήνα, Κέδρος, 1993, σ. 305)

Και ο παράνομος ελληνικός τύπος:

«Τις πρωινές ώρες στα μικρά δίτροχα καρράκια και στα κάρα καθαριότητας ακόμη φορτώνονται οι νεκροί που δε μπόρεσαν να φτάσουν στα σπίτια τους.... Η αυτοσυντήρηση σε όσους ακόμα μπορεί να λειτουργήσει, οδηγεί στις πρώτες διαρπαγές των μεταφερόμενων τροφίμων. Και οι ηρωικοί αυτοί επιδρομείς δέχονται κατάστηθα τις σφαίρες των Γερμανών και των Ιταλών ενώ από το στόμα τους πέφτουν λίγες σταφίδες που δεν πρόλαβαν να καταπιούν.. Οι αγωνιώδεις παρακλήσεις των πεινασμένων μέσα στο σκοτάδι προκαλούν σπαραγμό. Τα πτώματα των ενδόξων τραυματιών μας, που πετάχτηκαν στους δρόμους παραμερίζονται για να μη σκοντάφτουν απάνω τους τα ανθρώπινα κτήνη (οι κατακτητές).»

Η διαστροφή της ναζιστικής εξουσίας δεν αρκείται στη γενοκτονία του ελληνικού λαού μέσω του λιμού. Θέλει τη μαζική εξόντωση ειδικότερα των Εβραίων αλλά και όσων θεωρεί εχθρούς της.

Στη Θεσσαλονίκη αδειάζουν οι εβραϊκές συνοικίες. Από τους 50.000 περίπου Εβραίους στην αρχή της κατοχής, απομένουν μόνο 2.000 το 1947. Οι υπόλοιποι εξοντώνονται μαζικά στα εφιαλτικά στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία.

Μπροστά σ' αυτό το άγριο τοπίο της καταστροφής της κοινωνίας, ο ελληνικός λαός οργανώνει την αντίστασή του. Πρωτόφαντες μορφές αυτοβοήθειας εμφανίζονται και σε πολλά μέρη τα τοπικά εργατικά κέντρα, οι σύλλογοι των υπαλλήλων και οι επαγγελματίες ενώνουν τις δυνάμεις τους και σχηματίζουν ανεπίσημες «Λαϊκές Επιτροπές» με πρωταρχικό στόχο να αποσπάσουν τρόφιμα από τις κατοχικές δυνάμεις και από τις αποστολές του Ερυθρού Σταυρού για να τραφεί ο πληθυσμός. Τα λαϊκά συσσίτια είναι η πρώτη αυθόρμητη αντιστασιακή πράξη.

Τον Μάιο του 1941 δυο φοιτητές ο Μανόλης Γλέζος και ο Αποστόλης Σάντας κατεβάζουν τη χιτλερική σημαία από την Ακρόπολη. Το πρώτο αποτελεσματικό ράπισμα στα στρατεύματα κατοχής έχει δοθεί. Η Εθνική Αντίσταση είναι πραγματικότητα.

Απεργίες ενάντια στην πολιτική επιστράτευση για υποχρεωτική εργασία στη Γερμανία, φοιτητικές διαδηλώσεις αλλά και σαμποτάζ είναι μόνο η αρχή. Η αντίσταση στην ύπαιθρο κορυφώνεται και απελευθερώνονται ολόκληρες πόλεις. Τα αντίποινα των κατοχικών δυνάμεων, παραπάνω από σκληρά, κτηνώδη. Προσπαθούν με κάθε τρόπο να τρομοκρατήσουν για να κάμψουν την αντίσταση, και βρίσκουν βοήθεια και από τους ταγματασφαλίτες.

Τα μπλόκα όπου οι δοσίλογοι Έλληνες, συνεργάτες των Γερμανών, υποδεικνύουν τους αντιστασιακούς, είναι καθημερινά.

Οι μαζικές εκτελέσεις πολιτικών κρατουμένων στο σκοπευτήριο της Καισαριανής, στο Χαϊδάρι, στο Επταπύργιο και σε άλλα στρατόπεδα συγκέντρωσης, είναι η άνανδρη εκδίκηση των Γερμανών για τις δολιοφθορές των αντιστασιακών μέσα στις πόλεις.

Όμως οι μεγάλες πόλεις δεν έχουν την αποκλειστικότητα στις θηριωδίες των Γερμανών.

Τα ολοκαυτώματα στα Καλάβρυτα, στην Κάνδανο και στο Δίστομο εξαφανίζουν τις περιοχές αυτές από τον χάρτη. Στη Δράμα μια εξέγερση πνίγεται στο αίμα από τους Βουλγάρους φασίστες κατακτητές, με 5.000 νεκρούς.

Η αντίσταση όμως του Ελληνικού λαού αντί να κάμπτεται, γιγαντώνεται.

Η Γερμανία και οι σύμμαχοί της νικήθηκαν. Η ανθρωπότητα γλίτωσε τότε από το τρομακτικό όραμα της «Νέας Τάξης Πραγμάτων». Ο πόλεμος και η κατοχή άφησαν πίσω τους χιλιάδες νεκρών και μια χώρα κατεστραμμένη και διαιρεμένη.

Σε άλλες χώρες, της απέναντι όχθης, άφησε ακόμα πιο ανεξίτηλα σημάδια, εκείνα του πυρηνικού ολέθρου.

Όμως σε κάθε πόλεμο, τα παιδιά είναι πάντα οι τραγικές φιγούρες. Γι' αυτά, δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι. Παιδιά της κατοχής, παιδιά του Άουσβιτς, παιδιά της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι, παιδιά ορφανά, παιδιά ακρωτηριασμένα, παιδιά τρομοκρατημένα.

Μετά από 80 χρόνια δυστυχώς υπάρχουν και σήμερα θύματα και παιδιά του οικονομικού πολέμου και τις Παγκοσμιοποίησης.

Υπάρχουν και σήμερα υποστηρικτές μιας ανάλογης Νέας Τάξης Πραγμάτων, με διαφορετικούς πρωταγωνιστές.

Αγαπητοί αναγνώστες γράφοντας αυτό το χρονικό, συλλογίστηκα:

Τελικώς δεν ήταν ψέμα όσα πιστέψανε οι ήρωες του 1940.

Η Δημοκρατία, η Ελευθερία, η Δικαιοσύνη, η Αξιοπρέπεια είναι ιδεώδη αθάνατα, είναι δυνάμεις ακατάλυτες.

Θριάμβευσαν ανά τους αιώνες και θα εξακολουθούν να θριαμβεύουν όσο υπάρχουν αθάνατες Ελληνικές ψυχές ανένδοτες να καταπνίξουν το θάρρος τους, να στραγγαλίσουν την Ανδρεία τους, να απαρνηθούν την Ελευθερία τους. Ας είναι ευλογημένες λοιπόν οι στιγμές εκείνης της ημέρας και η ανάμνηση τους ας αποτελέσει για το Έθνος το αιώνιο έμβλημα αδιάσπαστης ενότητας και σύμπνοιας και αιώνια πηγή των υψηλότερων και ευγενέστερων υπέρ της ανθρωπότητας εμπνεύσεων.

Τέλος, είναι χρέος όλων μας να λέμε καθημερινώς ένα μεγάλο ΟΧΙ στη Νέα Τάξη Πραγμάτων, και ένα μεγάλο ΟΧΙ στον παραλογισμό του πολέμου, στην καταστροφή της κοινωνίας και της ανθρωπότητας.

ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ

ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ!!!